

Vårdval primärvård, uppföljning januari-augusti 2020

Dnr 00724-2020

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen godkänner uppföljningsrapporten för Vårdval primärvård januari-augusti 2020.
2. Regionstyrelsen beslutar att flytta uppföljningen av filialer och servicepunkter till månadsskiftet juni-juli 2021.
3. Hälsocentralerna ska se till att målnivån för tillgänglighet uppnås.

Yttrande till beslutsförslaget

Styrelsen noterar att pandemin påverkat även verksamheten vid länets hälsocentraler. Tillgängligheten har försämrats och variationen mellan hälsocentralernas tillgänglighet är stor. Det är inte längre acceptabelt att länets invånare inte kommer i kontakt med sin hälsocentral och därför måste hälsocentralernas fokus vara att förbättra tillgängligheten. Det är stor skillnad i vilken omfattning hälsocentralerna gör hembesök hos nyblivna föräldrar. Hälsocentraler som inte når målet måste göra åtgärder för att förbättra resultaten.

Sammanfattning

Pandemin har medfört en stor omställning för primärvården. Ett antal hälsocentraler, både i egen regi och privata, har haft medarbetare utlånade till covidvården vid länets sjukhus. Ökade insatser till hemsjukvård och äldre-
vård, förändrade arbetsätt med mer distanslösningar samt provtagning av personal och allmänhet vid misstänkt covid-19 infektion har medfört förändrade arbetsuppgifter vilket framför allt påverkat indikatorer som är beroende av fysiska möten negativt. Distanskontakterna har ökat markant men telefon-tillgängligheten har sjunkit och det är stor variation i hur länets hälsocentraler klarar av att besvara patienternas samtal. Det är stor skillnad i vilken omfattning hälsocentralerna gör hembesök hos nyblivna föräldrar. Åtta hälsocentraler klarar inte målet och tre hälsocentraler har inte besökt mer än ca en tredjedel av föräldrarna. Satsningen på levnadsvanearbetet riktat mot riskgrupper har bidragit till bättre resultat jämfört med 2019. När det gäller start av nya filialer och servicepunkter, har arbetet försenats på grund av pandemin. I nuläget är det fem sedan tidigare befintliga filialer som har verksamhet. Två nya filialer startar under september och oktober. En redan befintlig servicepunkt är igång sen årsskiftet och ytterligare två startade under sommaren. Övriga servicepunkter startar under september och oktober. Effektuppföljningen av införandet inte varit relevant att genomföra då alltför få filialer och servicepunkter startat sin verksamhet.

Ärendet

I Norrbotten finns 28 hälsocentraler, av dessa drivs 24 i egen regi. Antalet hälsocentraler har minskat de senaste åren och fortsätter att minska på grund av sammanslagningar.

Norrbottens hälsosamtal riktar sig till personer som fyller 40, 50 eller 60 år under året. Målet är att 30 procent av målgruppen ska ha genomfört hälsosamtal under 2020. Under perioden januari-augusti har 706 personer, ca åtta procent av målgruppen, deltagit i journalförda hälsosamtal vilket är jämförbart med samma period 2019. Det är nio procent av länets samtliga 60- och 40-åringar och sex procent av 50-åringarna som genomfört hälsosamtal tom augusti. Fler kvinnor (9 procent) än män (7 procent) har deltagit. Hittills har cirka 24 procent av målgruppen (4 324 personer) fått en inbjudan via enkätverktyget vilket är två procent färre än motsvarande period 2019. Av de inbjudna har 30 procent tackat nej till samtal.

Under perioden januari-augusti har det genomförts 237 kvalificerade tobaksavvänjningar, vilket är betydligt färre jämfört med samma period föregående år. Antalet Fysisk aktivitet på recept, FaR, samt uppföljningar av recepten har också minskat jämfört med samma period förra året.

För de kvinnor som är inskrivna inom mödrahälsovård är målet att 80 procent får ett tidigt separat hälsosamtal. Snittresultat för länet är 76 procent, vilket är lägre jämfört med samma period förra året (81 procent). Det är tio hälsocentraler som inte klarar målet. Under perioden januari-augusti har totalt 53 procent av de nyförlösta kvinnorna fått en efterkontroll inom föreskriven tid.

Länssnittet för hembesök hos familjer med ett nyfött barn är 78 procent för perioden vilket är en ökning jämfört med samma period föregående år (73 procent). Målet, som är 70 procent, nås av 20 hälsocentraler.

Under januari-augusti har 2899 kvinnor och 1326 män deltagit i någon form av samtalsbehandling vilket är ca 100 personer färre jämfört med samma period 2019. Det är 50 patienter har tagit del av internetbaserad kognitiv beteendeterapi, iKBT.

Den genomsnittliga telefontillgängligheten för periodens åtta månader varierar mellan 55-100 procent för länets hälsocentraler. Division närsjukvård håller på att ta fram en handlingsplan för att förbättra telefontillgängligheten så att målet på 100 procent nås.

Länssnittet för medicinsk bedömning inom tre dagar för perioden januari-augusti är 93 procent vilket är en ökning jämfört med samma period förra året (91 procent), ingen skillnad mellan könen. Snittet varierar mellan 81 procent och 99 procent för hälsocentralerna.

Totalt har 47 278 vårdkontakter på distans genomförts i primärvården under perioden januari-augusti 2020. Kontakterna via video/webb ökade något under april-juli men fortfarande är det 97 procent av vårdkontakterna på

distans som sker via telefon eller brev. De digitala utomlänsvårdkontaktorna ökade markant under mars-juni 2020 då antalet besök uppgick till drygt 2 200 per månad vilket är en dubbling jämfört med 2019.

Den prestationsbaserade ersättningen för riskbedömning av levnadsvanor hos riskgrupper höjdes 2020 för att stimulera insatser för att nå målen och förbättra den framtida folkhälsan. Resultaten per augusti har förbättrats jämfört resultaten för samma period 2019 trots pandemin. Tretton av länets hälsocentraler når målet att 70 procent av riskgruppen med diabetes, högt blodtryck och/eller övervikt ska ha fått frågor om sina levnadsvanor. Totalt i länet har 69 procent av riskgruppen tillfrågats om levnadsvanorna, det är en ökning jämfört med samma period förra året (65 procent). Inom riskgruppen är det vanligare att män (71 procent) än kvinnor (66 procent) får samtal om levnadsvanor. Sex av de tretton hälsocentralerna som uppfyllt kravet att fråga 70 procent av riskgruppen om levnadsvanor, når målet att 60 procent av personer med identifierad risk fått åtgärder. En hälsocentral når även målet att ha gjort åtgärder för 80 procent av personerna med identifierad risk. Det är inte en jämställd vård när levnadsvanor hos kvinnor i riskgrupperna inte uppmärksammas och åtgärdas i samma omfattning som hos män i riskgrupperna. Division närsjukvård håller på att ta fram en handlingsplan för att åtgärda den ojämslilla vården samt för att nå de uppställda målen. Målet att 60 procent av riskgruppen med depression, ångest eller sömnstörning ska ha fått frågor om sina levnadsvanor, uppnås av nio hälsocentraler. Totalt i länet har 55 procent av riskgruppen fått frågor om levnadsvanor, det är något bättre jämfört med samma period förra året (50 procent) Det finns skillnader mellan hälsocentraler hur kvinnor och män tillfrågas om sina levnadsvanor men ingen tydlig könsskillnad finns för riskgruppen totalt. Av de nio hälsocentralerna som nått målet att ställa frågor om levnadsvanor till 60 procent av riskgruppen, når åtta hälsocentraler målet att 40 procent av personer med identifierad risk fått åtgärder och fem hälsocentraler når även målet på 60 procent med åtgärd. Det är totalt 56 procent av kvinnorna och 58 procent av männen med risk som fått åtgärder.

Av de ca 4 500 patienter som tillfrågats om våld i nära relation är 66 procent kvinnor och 34 procent män. Det är 25 procent av de tillfrågade kvinnorna och 15 procent av männen som uppgett tidigare eller aktuell våldsutsatthet I 24 fall har barn bevittnat våldet.

Målet att 50 procent av patienter 75 år eller äldre, med fem eller fler uthämtade läkemedel har en dokumenterad läkemedelsgenomgång på sin hälsocentral senaste året, nås av två hälsocentraler; Jokkmokk och Arjeplog. Länsnittet är 32 procent vilket är något lägre jämfört med föregående år (35 procent) Något fler kvinnor (33 procent) än män (31 procent) har fått en läkemedelsgenomgång senaste året. Samtliga närsjukvårdsområden har sänkt sitt sammanlagda resultat jämfört med föregående år utom Kalix som ligger på samma nivå (42 procent). Division närsjukvård håller på att ta fram en handlingsplan för att förbättra resultaten och nå det uppställda målet.

Länets hälsocentraler har varit delaktiga i sammanlagt 1007 samordnade individuella planer, SIP, under januari-augusti. Det är färre SIP jämfört med förra årets 1175 planer under samma period. I 71 procent av dessa vårdplaneringar finns en dokumenterad fast vårdkontakt och den enskilda patienten har deltagit i 71 procent av vårdplaneringarna.

Det är åtta filialer och 11 servicepunkter som ersätts inom vårdvalet under 2020. Den pågående pandemin har påverkat möjligheten att starta upp nya verksamheter vilket gör att det hittills under året främst varit redan befintliga verksamheter som varit igång. Till och med augusti är det fem filialer och fyra servicepunkter som har verksamhet. Övriga planerar start under september och oktober.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Arbetet med levnadsvanor riktat mot två riskgrupper sker inte på ett jämställt sätt i regionen. Division närsjukvård håller på att ta fram en handlingsplan med åtgärder för att förbättra resultaten och minska skillnaden mellan hur män och kvinnor får ta del av levnadsvanearbetet.

Bilagor:

Vårdval primärvård, uppföljning januari-augusti 2020

Vårdval primärvård, resultatbilaga januari-augusti 2020

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsdirektör

Divisionschefer Närsjukvård